

τρον, κατέπεσε κλονούμενον, προσκρούον εἰς τοὺς τοίχους τοῦ λάκκου, καὶ τὰ κτυπήματα αὐτὰ μοὶ ἐφάνιντο τόσοι μωλωπισμοὶ διὰ τὸ ταλαίπωρον ἐκεῖνο σῶμα ὅπερ παρεδίδετο ἀνυπεράσπιστον. . . Ἐπειτα ἤκουσα τὸ ἀπεσκληρυνμένον ἐκ τοῦ παγετοῦ χῶμα καταπίπτον ταχέως ἐπὶ τοῦ φερέτρου μὲ τὸν κρότον ἐκεῖνον τὸν ὑπόκωφον, ὅστις ὠμοίαζε πρὸς ἱκεσίαν, πρὸς θλιβερὸν παράπονον. Ὀλόκληρον τὸ ἐδάφιον τοῦ ψαλμοῦ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν μνήμην μου: «*Ἐκ βαθέων ἐκέκραξά σοι!* . . .»

Ὡ, οἱ ἀσπλαγχοὶ φιλόσοφοι, ἅς μὴ μᾶς λέγῃσι πρὸς παρηγορίαν μας ὅτι καὶ ὁ θάνατος ἐπίσης προέρχεται ἐκ τοῦ Θεοῦ! Τὸ συναίσθημα αὐτὸ τῶν δικαιωμάτων τῆς φύσεως, μήπως τάχα ἐμποδίζει τὴν φρίκην τοῦ τάφου, ὅστις μᾶς παραλαμβάνει διὰ νὰ μὴ μᾶς ἀποδώσῃ πλέον ἐκείνους οὓς ἠγαπήσαμεν; . . .

Ὅτε ἐπέστρεψα, δὲν ἠδυνήθην νὰ εὔρω εἰμὴ λόγους σκληροὺς δι' ἑμαυτὸν καὶ διὰ τοὺς ἄλλους! «Ὁ φίλος σου, εἶπα πρὸς τὴν Παυλίαν, ἔχει τώρα δύο μέτρα χῶμα ἐπάνω ἀπὸ τὸ στῆθός του.» Ἄ! καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἠσθανόμην νὰ μοῦ βαρύνῃ τὸ στῆθός καὶ νὰ μὲ συντρίβῃ ὁ ὄγκος αὐτὸς τῶν δύο μέτρων τοῦ χῶματος! Εἶνε εὐτύχημα ὅτι κατῴρθωσα νὰ θέσω τέρμα εἰς τὸν πόνον μου, διότι ἄλλως νομίζω ὅτι θ' ἀπέθνησκον. Τὸ αἷμά μου καὶ ἡ χολή μου συνταραχθέντα μὲ κατέβαλον βαρέως καὶ κατήργησαν πᾶσάν μου σκέψιν. Ἐπὶ οὐκὼ ἡμέρας ἤμην ὡς νὰ μὴ ἔζων, ἢ μᾶλλον δὲν ἔζων εἰμὴ ὅπως

αἰσθάνωμαι τὴν σωματικὴν μου ἀσθένειαν καὶ οὐδὲν ἄλλο.

Κυριακὴ 25. Μὲ ὄλον τὸ δριμύ ψυχὸς ἐπέστρεψα μετὰ μεσημβρίαν εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Ἀπέσπασα ἐκ τῆς παγωμένης γῆς πολλοὺς λίθους ἐπαρκεῖς ὅπως ἀνεγείρω μικρὰν πυραμίδα. Εἰς τὴν κορυφὴν ἀπέθηκα τοὺς δύο στεφάνους μου, τὸν ἕνα λευκὸν καὶ τὸν ἄλλον ἐρυθρόν. Τοιουτοτρόπως τὸ πρῶτον μνημεῖον τὸ ἀνεγερθὲν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἐγένετο διὰ χειρὸς μου.

Ἡθελῆσα ἐπίσης νὰ ἐπανίδω τὸν θάλαμόν του ἐν τῇ ὁδῷ Ἀγκουλέμης. Εὗρον τὴν μητέρα του ἤδη συνελθοῦσαν.

Ἡ τόσον ταχεῖα παρηγορία μ' ἐλύπησε περισσότερο ἀφ' ὅ,τι θὰ μὲ ἐλύπουν τὰ δάκρυα. Μὲ παρεκάλεσε νὰ μεταβῶ ὅπως παραλάβω τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ βιβλία τὰ ὅποια εἶχεν ἀφήσῃ εἰς τὸ λυκεῖον τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ταχείας ἐπανόδου. Ἐφρικίων ἐκ τῶν προτέρων ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ὅτι ἐμελλον νὰ ἐγγίσω τὰ θλιβερά ἐκεῖνα λείψανα, τὰ ὅποια ἦσαν ἀκόμη θερμὰ ἐκ τῆς ἀτυχοῦς ζωῆς του. Καὶ ὅμως τὸ ἔπραξα. Οὐδὲν σκληρότερον ἐν τούτοις. Μετεκόμισα τὰ πάντα εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἀναμένων ὅπως ἡ οἰκογένειά του τὰ ἀπαιτήσῃ καθὰ εἶχε δικαίωμα. Ἀλλὰ θὰ κρατήσω δι' ἐμὲ τὸ προσφιλέστερον ἐνθύμιον, τὸ μικρὸν σημειωματάριον, ἐνῶ ἔγραψε τοὺς μυχαιταίτους αὐτοῦ λογιμοῦς, τὸ ὅποῖον ἐπανεπαύθη τόσον καιρὸν ἐπὶ τῆς καρδίας του! Μετάφρασις X.

ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ⁽¹⁾

Οἱ «*δισεκατομμυριοῦχοι*». — Μερικαὶ ἀμερικανικαὶ περιουσίαι. — Ἡ ἀτέλεια τῶν λεξικῶν. — Οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας. — Εὐτυχία καὶ πλοῦτος. — Ποντικοπαγίδες ἐκατομμυρίων. — Ἡ οἰκογένεια καὶ τὸ Χρηματιστήριον. — Πῶς κτιζόνται τὰ παλάτια τῶν ἐκατομμυριοῦχων. — Οἱ κίνδυνοι τοῦ μέλλοντος.

Τόσον τὸ χειρότερον ἂν πάθετε τίποτε, φίλοι ἀναγνώσται.

Ἴδου ὁ κατάλογος μερικῶν ἀμερικανικῶν περιουσιῶν:

Ὄνόματα	Κεφάλαιον	Ἐτήσιον εἰσόδημα
		ἢ ἐπὶ τοῖς %
	φράγκα	φράγκα
Γκοῦλδ	1,375,000,000	70,000,000
Μάκκαϋ	1,250,000,000	62,500,000
Βάνδερμπιλτ	625,000,000	31,250,000
Τζόνες	500,000,000	25,000,000
Ἄστορ	450,000,000	20,500,000
Στιούαρτ	200,000,000	10,000,000
Μπέννετ	150,000,000	7,500,000

Αὐτοὶ εἶνε οἱ ἠγεμόνες τῆς χώρας τῶν δολλαρίων, αἱ μεγαλύτεραι ἀγγλικά περιουσίαι ὑπολεί-

πονται πολὺ αὐτῶν. Ἡ περιουσία τοῦ δουκὸς τοῦ Οὐενστμίνστερ, τοῦ πλουσιωτέρου Ἀγγλοῦ, ἀνέρχεται μόλις (τὸ μόλις εἶνε ὠραῖον) εἰς 400 ἐκατομμύρια φράγκων ἢ τοῦ δουκὸς τῆς Σουθερλάνδης εἰς 150 ἐκατομμύρια ἢ τοῦ δουκὸς τῆς Νορθουμπερλάνδης εἰς 125 ἐκατομμύρια, καὶ ἢ τοῦ μαρκησίου Μπιούτ εἰς 100 ἐκατομμύρια.

Αἱ κολοσσιαῖαι αὗται περιουσίαι ἔγειναν ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα καὶ κυρίως ἀπὸ σιδηροδρόμους.

Ἡ λέξις «ἐκατομμυριοῦχος» ἐπομένως δὲν δίδει ἀκριβῆ ιδεάν τοῦ ἀμερικανικοῦ πλοῦτου. Πρέπει νὰ λέγωμεν «δισεκατομμυριοῦχος». Τὰ λεξικά, ἐπειδὴ ἴσως μέχρι τοῦδε ἡ ὑπαρξὶς ἀνθρώπων ἐχόντων περιουσίαν ὑπερβαίνουσαν τὸ δισεκατομμύριον ἐθεωρεῖτο ἀδύνατος, δὲν περιέλαβον τὴν λέξιν εἰς τὰς στήλας των. Πρέπει ὅμως νὰ σπεύσουν εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς παραλείψεως.

Τὸ προσθετέον ἄρθρον δεόν νὰ ἔχῃ ὡς ἑξῆς:

Δισεκατομμυριοῦχος. — Ὅστις ἢ ἠτις ἔχει περιουσίαν ἐνός δισεκατομμυρίου τουλάχιστον. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀπαντᾶται ἐν Ἀμερικῇ.

Περὶ τὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι μὲ τὰ ἐκατομμύρια αὐτὰ τῶν ἐκατομμυρίων ὁ Γκοῦλδ εἶνε μεγάλη δύναμις.

(1) Ἴδε σελ. 55, 123, 139.

Κρατεῖ εἰς τὴν παλάμην του τὰ βαλάντια τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Διευθύνει τὸ ἀνεβοκαταίβασμα τῶν χρωσιγράφων. Κάνει, ὅ,τι θέλει καὶ οἱ κερδοσκόποι θεωροῦν ἑαυτοὺς ἄρκετὰ εὐτυχεῖς, ὅταν τοὺς ἐπιτρέπη νὰ παίρνουν τὰ ψιχία, τὰ ὅποια πίπτουν ἀπὸ τὰ θυλάκιά του. Ὡς πρὸς τὸν μετ' αὐτοῦ ἀνταγωνισμὸν εἶνε ὡς νὰ ἐβλεπὴ κανεὶς νὰ πάρη τὸν πάγον τοῦ Μόντε Κάρλο μὲ πενήντα λεπτά.

Οἱ δύο βασιλεῖς τῆς ἀμερικανικῆς τραπεζιτικῆς εἶνε ὁ Βάνδερμπιλτ καὶ ὁ Ἄστορ (ἀποθανὼν μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βιβλίου). Εἶνε δὲ ἄξιοι νὰ ὀνομάζωνται «βασιλεῖς», ὄχι τόσον διὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν περιουσίαν, ὅσον διὰ τὴν γενναίαν αὐτῆς χρῆσιν. Πρόκειται νὰ ἰδρῶθῃ νοσοκομεῖον, μουσεῖον, βιβλιοθήκη· εἰς αὐτοὺς ἀπευθύνονται καὶ δὲν ἀρνούνται ποτε τὴν συνδρομὴν των. Ὁλίγον μετὰ τὴν ἐν Ἀμερικῇ ἀφιξίμῳ, ὁ Βανδερμπιλτ ἔδωκε 500,000 δολλάρια (δηλαδὴ 2,700,000 φράγκα) πρὸς ἴδρυσιν νοσοκομεῖου ἐν Νέα Ὑόρκη. Ἡ κυρία Ἄστορ προσέφερε 225,000 δολλάρια (δηλονότι 1,215,500 φράγκα) εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῶν καρδιωδῶν νοσημάτων.

Τὸ μέγαρον τοῦ Βάνδερμπιλτ, κείμενον ἐπὶ τῆς, 5ης Λεωφόρου τῆς Νέας Ὑόρκης, εἶνε αὐτόχρημα βασιλικὸν ἐνδιαιτήμα. ἀνάγκη δὲ νὰ καταναλώσῃ τις ὀλόκληρον τόμον πρὸς περιγραφὴν τῶν ἐν αὐτῷ σωρευμένων θησαυρῶν. Ἐκατομμύρια ὀλόκληρα εἶνε συνηθροισμένα ἐν αὐτῷ, μόνον ἐν τῇ πινακοθήκῃ καὶ ἐν τοῖς ἐρμαρίοις τῆς τραπεζοσκευῆς. Ἡ πινακοθήκη ἀποτελεῖται ἐκ δύο εὐρυχωρῶν καὶ καλῶς φωτιζομένων δωματίων, ἐν οἷς περιλαμβάνονται ἐβδομήκοντα τέσσαρες πίνακες ἀριστοτεχνῶν ὀκτὼ εἰκόνες τοῦ Μιλλιέ, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ περιφήμου Σπορέως, τρεῖς τῆς Ρόζας Μπονέρ, ἑπτὰ τοῦ Μεσσονιέ καὶ κατὰ σειρὰν εἰκόνες τοῦ Τουρνέρ, τοῦ Ζερῶμ, ἡ Μάχη τοῦ Ρεζονβίλ τοῦ Δεαίλ, ἑπτὰ εἰκόνες τοῦ Θεοδώρου Ρουσσῶ κτλ. Ἡ συλλογὴ αὕτη, ἐνομυμένη μετὰ τῆς συλλογῆς τῆς κυρίας Ρ. Λ. Στούαρτ, θ' ἀπετέλει θαυμάσιον πυρῆνα δημοσίου μουσεῖου. Εἰς τὸν ἀντιθάλαμον τοῦ μεγάρου εὕρισκεται μεγάλη προσωπογραφία τοῦ Βάνδερμπιλτ τοῦ Α', τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς δυναστείας ταύτης τῶν δισεκατομμυριούχων.

Δὲν ἐπεσκέφθην οὔτε τὴν ἐν τῇ πόλει οἰκίαν, οὔτε τὴν ἔπαυλιν τοῦ Γκοῦλδ, ἀλλ' ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ ἡ ἄξια τῶν θερμοκηπίων μόνον ἀνέρχεται εἰς 1, 250,000 φράγκων. Αὐτὸ, ἐλπίζω, σὰς δίδει κάποιαν ἰδέαν τί εἶνε τὰ λοιπά.

Ἐν τούτοις δὲν ἐγγυῶμαι ὅτι ὁ Γκοῦλδ εἶνε εὐτυχής. Περὶ τῶν ἐν Ἀμερικῇ γιγαντιαίων περιουσιῶν, εὐφυῆς Ἀμερικανὸς μού ἔλεγε κάποτε :

— Κανεὶς δὲν ἔμπορεῖ ἥσυχά νὰ ἔχῃ περιουσίαν ὑπερβαίνουσαν τὰ πέντε ἑκατομμυρίων φράγκων. Μέχρις αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ ὁ ἄνθρωπος εἶνε κύριος τῆς περιουσίας του, ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἐπάνω εἶνε αὐτὴ κυρία του.

Περίεργος λεπτομέρεια. Πρὸ τριακονταετίας, ὁ Γκοῦλδ ἀρίχθη εἰς Νέα Ὑόρκην μὲ εἴκοσι πέντε δολλάρια. Ἐπὶ πολὺ δὲ καιρὸν ἔζητε πωλῶν ποντικοπαγίδας. Τώρα ἀφίνει πλέον τοὺς ποντικούς ἡσυχούς· πιάνει παχύτερον κυνήγι.

Δὲν πρέπει ὁμῶς νὰ ἐξετάζῃ τις μὲ πολλὴν ἐπιμονὴν τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὅποιον Ἀμερικανοὶ τινες ἑκατομμυριούχοι ἐπλούτισαν. Διηγοῦνται ἐν Ἀμερικῇ περιεργοτάτας ἱστορίας περὶ τῶν μεγάλων αὐτῶν περιουσιῶν. Μεταξὺ ἄλλων ἐνθυμοῦμαι χαριτωμένην κωμωδίαν τοῦ Βρόνσον Χόγουαρτ, ἐπιγραφομένην Ἡ Ἐρριέτα. Εἰς τὴν κωμωδίαν αὐτὴν εἰς νεαρὸς χρηματιστὴς ζητεῖ νὰ καταστρέψῃ τὸν πατέρα του ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ.

— Δὲν εἶνε ὀλίγον ὑπερβολικὸς ὁ χαρακτήρ; ἡρώτησα φίλον μου τινα.

— Διόλου· εἶνε πραγματικὸς· μόνον οἱ ὄροι ἀνεστράφησαν, τὸ ὅποιον καθιστᾷ τὴν πραγματικότητά ἀπεχθεστέραν τῆς φιλολογικῆς ὑποθέσεως.

Ὡς πρὸς τὰς περιουσίας τοῦ βασιλείου τῶν σιδηροδρόμων — οὕτως ὀνομάζονται ἐν Ἀμερικῇ — ἔγειναν μὲ τὰ χρήματα χιλιάδων δυστυχῶν, οἱ ὅποιοι πένονται οἰκτρῶς σήμερον. Τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ἀμερικανοῦ ἑκατομμυριούχου, ὅπως τὰ ἀνάκτορα πλείστων αἰφνιδίων ἑκατομμυριούχων, ἐκτίσθη μὲ λίθους παρμένους ἀπὸ ἐρείπια.

Ὅταν ὀμιλοῦν περὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς ἀμερικανικῆς τραπεζικῆς, δὲν μεταχειρίζονται παρὰ τὴν λέξιν «βασιλεῖς», ἰδίως ὅταν πρόκειται περὶ τῶν μεγάλων μετόχων τῶν σιδηροδρομικῶν εταιριῶν. Ἡ λέξις « βασιλεὺς » χρησιμεύει καὶ εἰς τὸν ὀνοματισμὸν τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων μεγαλειότητων, ἃς ἀπαντῶμεν ἀνὰ πᾶν βῆμα ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις. Οἱ βασιλεῖς αὐτοῦ τοῦ κεφαλαίου εἶνε ἀληθεῖς δυνάμεις καὶ δυνάμεις, τῶν ὁποίων ἡ τυραννία καθίσταται αἰσθητή, ὄχι μόνον εἰς τὰς ἀμερικανικὰς ἀγοράς, ἀλλ' ἐφ' ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων. Αἱ τυραννίαι αὗται ἐξεγείρουν ἀγανακτήσεις καὶ σπεύρουν μίσθ ἀμελλικτα, φοβοῦμαι δ' ὅτι οἱ σαρκάζοντες τὰς ἐπαναστάσεις μας Ἀμερικανοὶ θὰ ἔχουν καμμίαν ἐπανάστασιν, πρὸς τὴν ὅποιαν, διὰ νὰ ἐπαναλάβουν τὸ λῆγιον τοῦ Χάινε, παραβαλλόμενον τὸ 1793, « θὰ εἶνε ἀπλοῦν εἰδύλλιον ».

[Κατὰ τὸν Max O'Rell]

K.

